

T.D.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 4218
Tarih: 30.11.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 20/11/2019
Sayı: -120.10-E.00000569026

0000569026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de anayasal düzen ve yasal seçimler büyük risk altındadır. Seçimle gelenlerin seçim dışı saiklerle görevden uzaklaştırılması; bu uygulamaların istisnai olmaktan çıkıp teamül halini alması demokratik siyasetin imkanlarını gasp etmektedir. 31 Mart 2019 seçimlerinde Türkiye genelinde yapılan yerel seçimlerde yurttaşlar sandıklara giderek iradelerini temsil edecek kişileri seçmiştir. Ancak seçimlerden sonra YSK marifetiyle İstanbul seçimlerinin iptali, KHK’lerle 6 belediyede seçme ve seçilme hakkının ortadan kaldırılması ve sonrasında da 24 HDP belediyesine daha kayyum atamaları seçimlere gölge düşürmüştür. Yerel demokrasiyi ortadan kaldıran bu sorunlu yapıya çözümlerin bulunması, sorumlulara yönelik yasal yaptırımların geliştirilmesi ve bu hukuksuz teamülün bir daha yaşanmaması için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN

Van Milletvekili

GEREKÇE

Yerel yönetimlerin demokrasinin temeli olduğu ve yerel yönetimlerinin güçlü olmadığı toplumlarda demokrasinin kurumsallaşamayacağı bilinmektedir. Bunun gibi “yerel yönetim organlarının demokratik seçimi hukuk devletin gereğidir”. Hem hizmetin yerinden ve halka en yakın birimlerden hem de etkin, bürokratik engellere takılmadan sunulması için yerel yönetimlerin güçlü olması zorunludur. Yerinden yönetim kuruluşları ya anayasada öngörülerek ya da doğrudan kanunla oluşmuşlardır. Bu anlamda il özel idaresi, belediye ve köyler anayasal kurumlar olup bunların idari örgütlenme modelinden yasayla yada benzeri hükümlerle kaldırılması söz konusu olamamalıdır. Bu nedenle KHK’yle yerel yönetim organlarına yapılan son müdahale ve belediyelere kayyum atamaları açıkça anayasaya aykırıdır. Anti-demokratik bir teamül halini alan kayyum atamaları, halkın bütçe hakkını da ihlal etmektedir. Kayyumların halka karşı bir sorumluluk içerisinde olmaktan öte hiyerarşik amirlerine karşı sorumlu olması ortaya bir israf ve yolsuzluk düzeni çıkarmakta ve yurttaşlara sunulması gereken hizmetleri aksatmaktadır.

İktidar partisi; kendi partisinden birçok belediye başkanını istifa ettirerek, ana partisinden olanları görevden uzaklaştırıp yerlerine meclislerden kişiler seçtirerek ve Demokratik Bölgeler Partisi'nden seçilenlerin yerine kayyum atayarak 2014 yerel seçimlerini ilga etmişti. 31 Mart 2019 seçimlerinde söz konusu belediyelerin çoğunda yurttaşlar seçme ve seçilme hakkına müdahale olarak algıladıkları bu irade gaspına sandıklarda yanıt vermiş, bazı yerlerde aday yapılan kayyumlar halktan hiçbir biçimde onay alamamış ve halk iradesi seçimde tecelli etmiştir. Ancak OHAL döneminden miras kalan, hukuki ve anayasal alt yapısı olmadığı ifade edilebilen KHK ve kayyum müdahaleleri 2019 yerel seçimlerini de ilga etmeye devam etmektedir. 5 Milyon kişinin yaşamını sürdürdüğü yerlerde; yaklaşık 2,5 milyon seçmenin oy kullanarak seçtiği belediye başkanları; gizlilik kararı konulan dosyalarla görevden uzaklaştırılmakta halkın seçme ve seçilme hakkı gasp edilmektedir. Özellikle Kürtlerin nüfus olarak yoğun yaşadığı kentlerin belediyelerine kayyum atanması, yapılan siyasi ayrımcılığın etnik bir saikle yapıldığı algısına güç vermekte ve tarihsel bir risk içermektedir. Ayrıca bu haliyle belediye başkanlarının yerine merkezi yönetim tarafından atanan kamu görevlileri merkezi yönetimin hiyerarşisinde olan ve belediyelerin idari, mali ve hukuki özerkliklerini ihlal eden bir yapıya hizmet etmektedir.

Kayyum atama kararıyla İçişleri Bakanlığı hem TBMM'nin yasama alanına hem de YSK'nın seçim yargısı alanına müdahale etmiştir. Halkın iradesiyle seçilen belediye eşbaşkanları ve meclis üyelerinin adaylık kriterleri, seçim takviminde bizzat YSK tarafından belirlenmiş ve aynı YSK, başvuran adaylara veya partilere bu konuda bir beyanda veya ikazda bulunmamıştır. Seçildikleri günden bu yana haklarında herhangi bir suçlama olmayan belediye başkanları hakkında zorlama hukuk yorumlarıyla açılan soruşturmaların şeffaf yürütülmemesi, kesinleşmiş mahkeme kararlarına dayanmaması ve keyfi bir şekilde görevden uzaklaştırılma sürelerinin uzatılması; hukukilikle açıklanamazdır. Bu nedenlerle kayyum kararları ülkenin demokrasi tarihine kara bir leke olarak düşmüştür. Milyonlarca seçmenin sandığa giderek kendi iradeleri olarak gördüğü belediye başkanları ve meclis üyeleri, halk tarafından seçilmiş ama göreve devam etmeleri hukukdışı bir şekilde engellenmiştir. Bu kapsamda kayyum atamaları; TBMM yetki alanında olan yasama yetkisini ihlal etmesi ve seçim yargısı olarak YSK'nın yetkisinin altının boşaltılması yönleriyle sorunludur. Türkiye demokrasi tarihinde kara lekelerden biri olan bu hukuksuz kayyum gasplarının ortaya çıkardığı sonuçlarının tüm boyutlarıyla ortaya konulabilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

0000569026

1	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	<i>Abey</i>
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	<i>Filiz</i>
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	<i>Necdet İpekyüz</i>
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	<i>A. Acar</i>
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	<i>İmam Taşcier</i>
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	<i>G. Paylan</i>
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	<i>M. Toğrul</i>
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>Murat Çepni</i>
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>E. Günay</i>
10	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	<i>M. Danış Beştas</i>
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	<i>A. Sürücü</i>
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	<i>H. Eksik</i>
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	<i>H. Kaçmaz</i>
14	AHMET ŞİK	İSTANBUL	<i>A. Şik</i>
15	PERO DUNDAR	MARDİN	<i>P. Dunder</i>
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	<i>T. Çelik</i>
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>R. Turan</i>
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	<i>Ş. Çoşkun</i>
19	MENSUR IŞIK	MUŞ	<i>M. Işık</i>
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	<i>S. Kemalbay</i>